

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 40/2010-43

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. februára 2010 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti R., a. s., B., zastúpenej advokátom JUDr. J. H., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na slobodu prejavu a na informácie podľa čl. 26 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9 Co 324/2007 z 12. februára 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti R., a. s., **o d m i e t a** ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. mája 2008 faxom a 30. mája 2009 v origináli poštou doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti R., a. s.

(ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na slobodu prejavu a na informácie podľa čl. 26 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9 Co 324/2007 z 12. februára 2008 (ďalej aj „namietaný rozsudok krajského súdu“).

Sťažovateľka bola v procesnom postavení žalovanej účastníčkou konania v spore o ochranu osobnosti v konaní vedenom Okresným súdom Liptovský Mikuláš (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 11 C 81/01, ktorý rozsudkom z 25. júna 2007 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) takto rozhodol:

„Žalobkyňa je oprávnená na náklady žalovaného zverejniť v denníku N. ospravedlnenie v znení: Obchodná spoločnosť R., a. s, so sídlom v B. ako vydavateľ denníka N. sa tým ospravedlňuje pani M. Č., podnikateľke, za uverejnenie nepravdivých faktov a názorov, ktoré neoprávnene a hrubo zasiahli do zákonom chránených práv pani M. Č., ku ktorému došlo vo vydaniach denníka N. zo dňa 3. augusta 1999 a 9. septembra 2000, do jedného mesiaca od právoplatnosti rozsudku.

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyňi náhradu nemajetkovej ujmy 200.000,- Sk, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Vo zvyšnej časti súd návrh zamietá.“

Sťažovateľka podala proti označenému rozsudku okresného súdu odvolanie, ktorým sa domáhala jeho zrušenia v celom rozsahu a žiadala, aby ho odvolací súd zmenil tak, že žalobu zamietne a prizná jej náhradu trov konania.

Krajský súd ako súd odvolací namietaným rozsudkom rozhodol takto:

„Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým umožnil navrhovateľke na náklady odporcu zverejniť v denníku N. ospravedlnenie, potvrdzuje s tým, že odporcovi ukladá povinnosť takýto postup zo strany navrhovateľky strpieť.

Vo výroku, ktorým zaviazal odporcu uhradiť navrhovateľke nemajetkovú ujmu vo výške 200.000,- Sk, ako aj vo výroku o náhrade trov prvostupňového konania, rozsudok okresného súdu potvrdzuje.

V ostatnej časti, pokiaľ bol návrh navrhovateľky vo zvyšku zamietnutý, odvolaním nenapadnutej, zostáva rozsudok prvostupňového súdu nedotknutý.

Odporca je povinný nahradiť navrhovateľke trovy odvolacieho konania v sume 17.182,- Sk a zaplatiť ich na účet Dr. P. V., advokáta..., do troch dní.“

Zastávajúc názor, že namietaným rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu označených práv, podala sťažovateľka ústavnému súdu sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorou sa domáha vydania tohto nálezu:

„a) Krajský súd v Žiline rozsudkom sp. zn. 9 Co 324/2007 zo dňa 12. 02. 2008 porušil právo sťažovateľa na slobodu prejavu a právo na informácie garantované v čl. 26 ods. 1, 4 Ústavy SR a právo sťažovateľa na súdnu ochranu garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivý proces garantované čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

b) Rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9 Co 324/2007 zo dňa 12. 02. 2008 sa zrušuje.

c) Sťažovateľovi sa priznáva náhrada trov konania.“

Sťažovateľka taktiež navrhla, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého rozsudku vydaním dočasného opatrenia, ktorým zároveň uloží krajskému súdu zdržať sa vykonávania tohto rozsudku. Tento návrh odôvodnila sťažovateľka bezprostrednou hrozbou vážnej ujmy za predpokladu, že by došlo k výkonu rozhodnutia, keďže v prípade jej úspešnosti v konaní o sťažnosti by sa musela domáhať vrátenia zaplatenej sumy, čo by bolo vzhľadom na jej zlú ekonomickú situáciu prakticky nemožné.

Sťažovateľka podrobne odôvodňuje, prečo považuje namietaný rozsudok krajského súdu za arbitrárny, a na základe čoho dospela k záveru o porušení svojich práv odvolávajúc sa pritom na judikatúru ústavného súdu, ale aj Ústavného súdu Českej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva. Poukazuje aj na nevykonateľnosť výroku namietaného

rozsudku, nedostatok jeho náležitého odôvodnenia a neprimeranosť priznanej náhrady nemajetkovej ujmy.

Ústavný súd v rámci prípravy predbežného prerokovania sťažnosti zistil, že sťažovateľka podala 6. júna 2008 (teda takmer súčasne so sťažnosťou ústavnému súdu) proti odvolaciemu rozsudku krajského súdu v spojení s rozsudkom súdu prvého stupňa dovolanie dôvodiac, že jej bola postupom súdov oboch stupňov odňatá možnosť konať pred súdom [§ 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“)]. Sťažovateľka podala zároveň s dovolaním návrh na odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Konanie o sťažnostiach je bližšie upravené predovšetkým v § 49 až § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú

náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá bez ďalšieho aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým právnickým osobám alebo fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Podstatou námietok sťažovateľky je tvrdenie o arbitrárnosti namietaného rozsudku krajského súdu (v spojení s rozsudkom okresného súdu) vyúsťujúce do záveru o nerešpektovaní jej základného práva na súdnu ochranu (resp. práva na spravodlivé súdne konanie) a z neho vyplývajúcich (a na neho nadväzujúcich) ďalších ňou označených práv, v dôsledku namietaného porušenia ktorých sa domáhala ako v konaní pred ústavným súdom, tak aj podaním dovolania Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky [ďalej len „najvyšší súd“ (na v zásade rovnakom argumentačnom základe)] zrušenia druhostupňového rozhodnutia krajského súdu v spojení s rozhodnutím okresného súdu.

Ústavný súd už zaujal názor (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Dovolanie podľa § 237 písm. f) OSP je nesporne účinným právnym prostriedkom nápravy prípadného porušenia práv sťažovateľky, čo zjavne sledovala aj v okolnostiach daného prípadu podaním sťažnosti doručenej ústavnému súdu.

Ústavný súd rešpektujúc právny názor sťažovateľky, že v jej prípade je prípustné dovolanie, považoval v danej veci sa za potrebné vyčkat' na rozhodnutie najvyššieho súdu, a až následne, v nadväznosti na výsledok dovolacieho konania, prikročiť k predbežnému prerokovaniu sťažnosti podľa § 25 zákona o ústavnom súde.

Právomoc najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu rozhodnúť o námietke sťažovateľky založenej na argumentácii, že jej v konaní o ochranu osobnosti bola odňatá možnosť konať súdom, uplatnenej aj v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu, vzhľadom na princíp subsidiarity zároveň vylučovala, aby vo veci konal paralelne popri najvyššom súde aj ústavný súd. Akceptáciou sťažnostných námietok sťažovateľky by došlo k vzniku ústavne neprijateľného stavu, keď by o rovnakej veci rozhodovali súčasne dva orgány súdneho typu (m. m. IV. ÚS 146/08, IV. ÚS 363/08). Išlo by o taký stav, ktorý je v právnom štáte neaprobateľný.

Vychádzajúc z týchto právnych záverov a skutkového stavu ústavný súd uzavrel, že sťažnosť nie je prípustná (čl. 127 ods. 1 ústavy v spojení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde), a preto ju odmietol už po jej predbežnom prerokovaní. Keďže sťažnosť bola odmietnutá, neprichádzalo už do úvahy rozhodovanie o ďalších nárokoch sťažovateľky uplatnených v sťažnosti.

Ústavný súd napokon dodáva, že z rozsudku najvyššieho súdu (ako súdu dovolacieho) sp. zn. 2 Cdo 154/2008 z 30. novembra 2009, ktorý si ústavný súd zadovážil, vyplýva, že ním bolo o dovolaní sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 9 Co 324/2007 z 12. februára 2008 rozhodnuté tak, že ho dovolací súd zrušil (okrem zamietajúceho výroku) a spolu s ním zrušil aj rozsudok okresného súdu sp. zn. 11 C 81/01 z 25. júna 2007 a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľka teda využitím mimoriadneho opravného prostriedku, ktorý jej zákon na ochranu jej základných práv poskytoval, dosiahla nápravu, resp. zvrátenie stavu založeného v sťažnosťou namietaným rozhodnutím krajského súdu v spojení s rozhodnutím okresného súdu, ktorými malo dôjsť podľa jej názoru k porušeniu jej v sťažnosti označených práv.

V nadväznosti na to je potrebné uviesť, že sťažovateľka sa už nemôže sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v čase jej predbežného prerokovania domáhať preskúmania a zrušenia namietaných rozhodnutí, pretože tieto rozhodnutia boli v dôsledku využitia iného procesného prostriedku sťažovateľkou už zrušené v konaní pred všeobecnými súdmi. Zrušené rozhodnutie všeobecného súdu už z podstaty veci vylučuje akúkoľvek spojitosť s možným vyslovením porušenia ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv sťažovateľky. Keďže namietaný rozsudok krajského súdu a rovnako tak ani spolu s ním namietaný rozsudok okresného súdu už neexistujú, došlo k situácii, že po podaní sťažnosti následne nie je splnená ani jej základná zákonom ustanovená podmienka (§ 49 zákona o ústavnom súde), a to existencia právoplatného rozhodnutia, ktorým mali byť podľa tvrdenia sťažovateľky porušené jej označené práva.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. februára 2010